

BESKRIVELSE og REGLER:

A) GRUNDTREKLANGE

- 1) T, S og D i dur, og T, S og +D i mol.
- 2) VI, II, III i dur og III, VI og VII i mol i deres egenskab af stedfortræder-, parallel-, aflednings- m.v. -funktion.
- 3) DD og (D), SS og (S) i dur og mol.

B) SEKSTAKKORDER

- 1) T, S, D i dur, og T, S, +D og °D i mol.
3 3 3 3 3 3 3
- 2) Ufuldkommen D (= $\overset{D}{5}$), og ufuldkommen S (= S6): Begge har sekstakkordstruktur.
- 3) Sekstakkorder på andre trin end I, IV og V vil normalt kun forekomme i tilknytning til bidominanter, bikadencer, omtydning eller modulation.

C) KVARTSEKSTAKKORDEN

betragtes ikke som en selvstændig akkordform på lige fod med grund- og sekstakkorden. Den forekommer kun i følgende sammenhænge:

- 1) På **betonet** takttid som 6/4 D foran D i slutningsvendinger.
- 2) På **ubetonet** takttid kun som T gennemgangsakkord med trinvis bas.
5

D) SPÆNDINGSDISSONERENDE FIRKLANGE

REGLER:

- D7: Kun i slutvendinger med septimen som trinvis gennemgangstone.
- D7: Septimen skal enten forberedes, eller indføres trinvis, - oftest fra oven.
3
- D7: Erstattes altid af (ufuldkommen) D.
5
- D7: Følges altid af T (sekstakkord).
7 3
- DD og (D) forekommer (sparsomt) i samme former som D7.

E) BETONINGSDISSONERENDE AKKORDER. - følgende forekommer:

- 1) S6, S, S 3, (samt S6 i mol), - alle med forberedt kvint.
6 6 3
- 2) Bemærk at S6 på ubetonet kan videreføres til 6/4D på betonet takttid (undtagelse).
- 3) 5/4 D og 6/4 D
- 4) +S7 i mol i forbindelse med harmonisering af melodisk molopgang.

A) BESKRIVELSE. - kriterier for akkordsamhørighed.

- 1) **Intervalafstand** mellem akkordernes grundtoner.
- 2) Eventuelle **fællestoner** mellem akkorderne.
- 3) **Halvtoner/evt. ledetoneforbindelser** mellem akkorderne.
- 4) Akkordernes betoningsmæssige placering, dvs rytmisk-metriske placering. (- = betonet, og » = ubetonet).

B) REGLER for akkordtoner med grundtoner i:

1) KVINT- eller KVARTAFSTAND, som giver størst affinitet (grundtone/kvint fællesskab).

- a) I T-D -forbindelsen er betoningsforholdene underordnede: T | D såvel som | T D | er OK.
- b) Fællestoner 1 — 5.
- c) Halvtonetrin (evt. ledetone) D3 til T8 i dur og harm. mol. Desuden T3 til S8 i dur, og S3 til T5 i mol, og T3 til D5 i mol.

2) TERTSAFSTAND, som giver næststørst affinitet terts/grundtone - eller terts/kvint fællesskab).

(I klassisk dur-mol oftest terts nedad fra bet. til ubet. Eks: T - Tp. Med god modbevægelse i yderstemmer også ubet.-bet. Eks: T | Tp.

- a) Fællestoner 3 - 1, eller 3 - 5.
- b) Halvtonetrin?

3) SEKUNDARSTAND, som giver mindst affinitet (ingen fællestoner), akkorderne er kontrære.

- a) Mest benyttet er: I bet. - ubet. | -placering. Eks: I S D |. Ved modbevægelse også: Ubet. | bet.-placering. Eks S | D.

b) Ingen fællestoner!

c) (Kun) halvtonetrin.

Note: Ved at gøre den ene eller begge akkorder til sekstakkorder svækkes det kontrære præg, og akkordfølgen kan anvendes både i ubet.-bet.-, og i bet.-ubet-placering. Eks: I S D | og S I D m.v.

3 3 3 3

4) INGEN AFSTAND (uegentligt akkordskifte).

a) **Akkordgentagelse** forekommer i en periodes begyndelse og fra en periodes slutakkord til næste periodes begyndelsesakkord.

b) **Har en sekstakkord fordoblet kvint**, regnes dens overgang til samme akkord som grundakkord for akkordskifte.

c) **Akkordomvendning** benyttes gerne hvor to meloditoner, - hvoraf den første indtræder på betonet takttid-, tilhører samme akkord.

d) **Akkordskift på underdelingsværdier skal helst undgås.**

e) (Find selv) Vendinger som forekommer kun i dur. Eks: Høffd. Kap XI 3b. Vendinger som forekommer kun i mol. Eks: Høffd. Kap XI 4a.

III. FORDOBLING (af akkordtoner i oktav eller prim). - Enkel Koral.

(T.Ø. sept. 2000) 3/4

A) BESKRIVELSE

Treklange og firklange med grundtone-, terts-, eller kvintfordobling.

OBS: Dissonerende toner, dvs. septimer*/noner samt forudholdstoner fordobles aldrig. Ledetonetertser fordobles aldrig, og heller ikke kvinten i S6.

(* I ufuldkommen D kan septimen fordobles, da akkorden har sekstakkordstruktur, se nedenfor.)

B) REGLER

1) GRUNDTREKLANGE

a) T, S og D i dur og i mol (samt III og VII i mol) kun grundtonen.

b) VI, II og III i dur og VI i mol som parallelfunktioner grundtonefordobles også, men kan undertiden tertsfordobles når stemmeføringen vinder ved det.

c) UNDTAGELSER:

VI, II og III i dur og VI i mol skal tertsfordobles, når de optræder som stedfortræderakkorder.

d) Bemærk: Ved modulation er omtydningsakkorder flertydige også mht grundtone- eller tertsfordobling.

e) Kvinten må aldrig fordobles i grundtreklange.

f) Uregelmæssig fordobling: Kvinten kan undtagelsesvis udelades af stemmeføringsmæssige grunde, isåfald fordobles grundtonen en ekstra gang.

2) SEKSTAKKORDER

a) Grundtone- eller kvintfordobles.

b) UNDTAGELSE: Tertsfordobling sker kun:

x) *Ved trinvis modbevægelse i yderstemmer.*

y) *For at undgå paralleller.*

z) *Når sekstakkord følger samme funktions grundakkord.*

æ) *Hvis særlig god stemmeføring opnås.*

c) °S foran +D skal kvintfordobles ("frygisk kadence").

3

d) °D må ikke tertsfordobles.

e) Bemærk ufuldkommen D og ufuldkommen S har sekstakkordstruktur.

f) Ufuldkommen D: Kvint- eller septimfordobles (intervaller er beskrevet i forhold til den udeladte grundtone).

g) Ufuldkommen S: Kun grundtonefordobling (S-tonen).

3) KVARTSEKSTAKKORDER

a) T kvintfordobles af stemmeføringsmæssige grunde.

5

b) 6/4 D grundtonefordobles (D-tonen).

4) FIRKLANGE samt 5/4D

a) D7-former: Kvinten udelades undertiden i D7 og især i D7, - og der grundtonefordobles.

7

b) S6-former: S forekommer med udeladt terts altså S3 og grundtonen fordobles.

6

6

c) 5/4 D: Grundtonefordobles

IV) STEMMEFØRING Enkel Koral

(T.Ø. sept. 2000). 4/4.

(Beliggenhed, stemmeomfang, afstand, se: KOMPENDIUM)

DEN ENKELTE STEMME. - MELODIK:

A) BESKRIVELSE: Bas (og sopran) bør formes ud fra kriterier for god melodiføring. I alt og tenor spiller samklangsmæssige hensyn en større vægt end ønsket om en god melodi.

B) HOVEDREGEL for alt og tenor er: Nærmeste vej til næste tone.

C) REGLER:

1) Tilladte intervaller:

a) I (sopran), alt og tenor: Ren prim, st.- og l. sekund, st.- og l. terts, ren kvart og undertiden ren kvint, og ved "dødt interval" evt. også st.- l. sekst, og evt. l. septim.

b) I bas (foruden intervallerne under a.) tillige st.- og l. sekst i forbindelse med akkordomlægning, hvor stemmen videreføres trinvis i modsat retning.

Desuden også oktav-omlægning, og ved "dødt interval" evt. også l. septim. (? Lille sekst op + lille sekund ned i forbindelse med frygisk kadence?).

c) Kromatik kan anvendes med nænsomhed i forbindelse med (D)-former.

d) Af ornamentale toner anvendes kun gennemgangstoner, og fortrinsvis i bas.

2) Forbudte intervaller:

a) Alle forstørrede og formindskede intervaller.

b) Undtagelse for basstemme i mol: Fra T's terts nedad til D's terts dvs fm. kvart, når bassen videreføres trinvis i modsat retning dvs til T's grundtone.

(? Fra S-grundtone til D-terts til T-grundtone?).

STEMMEFØRING - parvis relationer, - se også under SAMKLANG:

A) BESKRIVELSE: Følgende bevægelsesrelationer er principielt mulige mellem to stemmer:

a) Modbevægelse:

b) Parallelbevægelse:

c) Sidebevægelse:

d) Ligebevægelse:

e) Stemmekryds:

f) Sløjfe:

B) REGLER:

a) Modbevægelse er normalt OK.

FORBUD:

Bortset fra i periodebegyndelse og eventuelt i slutningsdannelser bør yderstemmer dog ikke danne "antiparalleller", der defineres som modbevægelse hvor stemmerne bevæger sig fra ren kvint eller oktav til samme interval i oktavforlægning:

b) Parallelbevægelse er normalt OK.

FORBUD:

Stemmer må aldrig parallelføres i rene primer, rene kvinter eller rene oktaver.

Parallelbevægelse fra ren- til formindsket kvint er OK, - men ikke fra formindsket - til ren kvint*. Sidstnævnte forekommer også, - men forbydes hermed i Enkel Koral.

c) Sidebevægelse er OK.

d) Ligebevægelse er normalt OK.

FORBUD

Yderstemmerne må normalt bevæge sig i ligebevægelse, - men ikke hvis overstemmen springer til ren kvint eller oktav (dette betegnes som "skjulte paralleller").

e) Stemmekryds er forbudt.

f) Sløjfe er forbudt (undtagelse se Høffd. Al eks 5c).

STEMMERNE SAMLET: Bør ikke bevæge sig i samme retning (bortset ved slutkadencer).

Enkel Koral Progression, Indhold:

T.Ø. febr. 2006

IDEL:		HARMONILÆRE	ANDRE HARMONILÆRESYSTEMER
SIDE	EMNE	(HØFFDING)	KAPITEL:
1	D-T i dur som grundakkorder		I
2	D-T i mol som grundakkorder		
	NYT: S som grundakkord		IV
3	T, S og D i dur som grundakkorder		
4	T, S og D i mol som grundakkorder		
	NYT: Sekstakkorder		
5	T, S og D i dur som grund- og sekstakkord		
6	T, S og D i mol som grund- og sekstakkord		
	NYT: SPÆNDINGSDISSONERENDE akkorder		
7	D7 former og ufuldkommen Dominant i dur		
8	D7 former og ufuldkommen Dominant i mol		
	NYT: BETONINGSDISSONERENDE akkorder		
9	6/4 D, 5/4 D, samt S6 former og ufuldkommen Si dur		
10	fortsat		
11	6/4 D, 5/4 D, samt S6 former og ufuldkommen Si mol		
12	fortsat		
	NYT: Stedfortræder- og parallelfunktioner		
13	Ts, Ss, Ds og Tp, Sp, Dp i dur		
14	Ts, Ss, Ds og Tp, Sp, Dp i mol		
15	fortsat		
	NYT +S i mol og den melodiske mol-kadence		
	NYT: BIKADENCER		

T - D i dur som grundakkord

ANALYSE

Musical score for page 1, ANALYSE section, T-D in D major. The score is in 2/4 time and consists of two staves (treble and bass clef). The melody in the treble clef starts on D4 and moves through E4, F#4, G4, A4, B4, C5, D5, E5, F#5, G5, A5, B5, C6, D6. The bass line starts on D3 and moves through E3, F#3, G3, A3, B3, C4, D4, E4, F#4, G4, A4, B4, C5, D5. There are fermatas over the final notes of both staves.

UDFYLDNING (generalbas)

Musical score for page 1, UDFYLDNING (generalbas) section. The score is in 2/4 time and consists of two staves. The treble clef contains a melody identical to the ANALYSE section. The bass clef contains a simple bass line: D3, E3, F#3, G3, A3, B3, C4, D4, E4, F#4, G4, A4, B4, C5, D5. There are fermatas over the final notes of both staves.

HARMONISERING

Musical score for page 1, HARMONISERING section. The score is in 2/4 time and consists of two staves. The treble clef contains a melody identical to the ANALYSE section. The bass clef is empty. There are fermatas over the final notes of the treble staff.

Empty musical staff for page 1, consisting of two staves (treble and bass clef).

T - D i mol som grundakkord

ANALYSE

Musical score for page 2, ANALYSE section, T-D in D minor. The score is in 2/4 time and consists of two staves. The melody in the treble clef starts on D4 and moves through E4, F4, G4, A4, B4, C5, D5, E5, F#5, G5, A5, B5, C6, D6. The bass line starts on D3 and moves through E3, F4, G4, A4, B4, C5, D5, E5, F#5, G5, A5, B5, C6, D6. There are fermatas over the final notes of both staves.

UDFYLDNING (generalbas)

Musical score for page 2, UDFYLDNING (generalbas) section. The score is in 2/4 time and consists of two staves. The treble clef contains a melody identical to the ANALYSE section. The bass clef contains a simple bass line: D3, E3, F4, G4, A4, B4, C5, D5, E5, F#5, G5, A5, B5, C6, D6. There are fermatas over the final notes of both staves.

HARMONISERING

Musical score for page 2, HARMONISERING section. The score is in 2/4 time and consists of two staves. The treble clef contains a melody identical to the ANALYSE section. The bass clef is empty. There are fermatas over the final notes of the treble staff.

Empty musical staff for page 2, consisting of two staves (treble and bass clef).

NYT: S som grundakkord i dur

ANALYSE

UDFYLDNING (generalbas)

HARMONISERING

NYT: S som grundakkord i mol

ANALYSE

UDFYLDNING

HARMONISERING

NYT: T, S OG D som SEKSTAKKORDER i dur

ANALYSE

UDFYLDNING (generalbas *)

HARMONISERING

*GENERALBAS er en becifringsform hvor de vigtigste toner i en samklang angives som **INTERVALAFSTAND** i forhold til BASTONEN. (*oktavplacering ikke medregnet!*)
 Akkordgrundtone-tænkemåden er således fremmed for denne beskrivelsesmåde. Ved notation af en treklang er terts dvs 3 underforstået, dog angives stor tertsvariant ved #, og 6 tallet angiver at der skal spilles sekst i stedet for kvint.
 Treklange i grundform angives ved hjælp af kun bastone, - og altså uden cifre.

NYT: T, S OG D som SEKSTAKKORDER i mol, - inklusiv *D

ANALYSE

UDFYLDNING (generalbas)

HARMONISERING

NYT: SPÆNDINGSDISSONERENDE akkorder, dvs D7 former og ufuldkommen Dominant i dur

ANALYSE

ANALYSE

UDFYLDNING (generalbas)

UDFYLDNING (generalbas)

HARMONISERING

NYT: SPÆNDINGSDISSONERENDE akkorder, dvs D7 former og ufuldkommen Dominant i mol

ANALYSE

UDFYLDNING (generalbas)

HARMONISERING

ENKEL KORAL-progression

NYT: BETONINGS-DISSONERENDE akkorder i dur: 6/4 D, 5/4 D, samt S6 former og ufuldkommen S

ANALYSE

Musical score for 'ANALYSE' on page 9, showing piano accompaniment for the first system. The score is in G major and 4/4 time. The right hand features a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a harmonic accompaniment with chords and moving bass lines. A fermata is placed over the final measure of the system.

ANALYSE

Musical score for 'ANALYSE' on page 9, showing piano accompaniment for the second system. The right hand continues the melodic line with more complex rhythmic patterns, including sixteenth-note runs. The left hand maintains the harmonic support. A fermata is placed over the final measure.

UDFYLDNING (generalbas)

Musical score for 'UDFYLDNING (generalbas)' on page 9, showing piano accompaniment for the third system. The right hand features a simple melodic line, and the left hand provides a steady bass line. A fermata is placed over the final measure.

UDFYLDNING (generalbas)

Musical score for 'UDFYLDNING (generalbas)' on page 9, showing piano accompaniment for the fourth system. The right hand continues the simple melodic line, and the left hand provides the bass line. A fermata is placed over the final measure.

ENKEL KORAL-progression

HARMONISERING

Musical score for 'HARMONISERING' on page 10, showing piano accompaniment for the first system. The right hand contains a melodic line with eighth notes and a fermata over the final measure. The left hand is empty.

Musical score for 'HARMONISERING' on page 10, showing piano accompaniment for the second system. The right hand continues the melodic line with eighth notes. The left hand is empty.

Musical score for 'HARMONISERING' on page 10, showing piano accompaniment for the third system. Both the right and left hands are empty.

Musical score for 'HARMONISERING' on page 10, showing piano accompaniment for the fourth system. Both the right and left hands are empty.

NYT: BETONINGSDISSONERENDE akkorder: 6/4 D, 5/4 D, samt S6 former og ufuldkommen S i mol.

ANALYSE

ANALYSE

UDFYLDNING (generalbas)

UDFYLDNING (generalbas)

NYT: Ts, Ss, Ds, samt Tp, Sp og Dp i dur

HARMONISERING

NYT: Ts, Ss, Ds, samt Tp, Sp og Dp i dur

ANALYSE

Musical score for ANALYSE on page 13. It consists of two staves (treble and bass clef) in G major. The melody in the treble clef starts with a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, C5, and a half note G4. The bass clef accompaniment features a steady eighth-note bass line starting on G3, with chords in the right hand. The piece concludes with a final G4 note in the treble clef.

UDFYLDNING

Musical score for UDFYLDNING on page 13. It consists of two staves (treble and bass clef) in G major. The treble clef contains a simple melody of quarter notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. The bass clef contains a simple accompaniment of quarter notes: G3, A3, B3, C4, B3, A3, G3.

HARMONISERING

Musical score for HARMONISERING on page 13. It consists of two staves (treble and bass clef) in G major. The treble clef contains a simple melody of quarter notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. The bass clef is empty.

Musical score for HARMONISERING on page 13. It consists of two staves (treble and bass clef) in G major. The treble clef contains a simple melody of quarter notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. The bass clef is empty.

NYT: Ts, Ss, Ds, samt Tp, Sp og Dp i mol.

Musical score for ANALYSE on page 14. It consists of two staves (treble and bass clef) in G minor. The melody in the treble clef starts with a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, C5, and a half note G4. The bass clef accompaniment features a steady eighth-note bass line starting on G3, with chords in the right hand. The piece concludes with a final G4 note in the treble clef.

Musical score for UDFYLDNING on page 14. It consists of two staves (treble and bass clef) in G minor. The treble clef contains a simple melody of quarter notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. The bass clef contains a simple accompaniment of quarter notes: G3, A3, B3, C4, B3, A3, G3.

Musical score for HARMONISERING on page 14. It consists of two staves (treble and bass clef) in G minor. The treble clef contains a simple melody of quarter notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. The bass clef is empty.

Musical score for HARMONISERING on page 14. It consists of two staves (treble and bass clef) in G minor. The treble clef is empty. The bass clef contains a simple accompaniment of quarter notes: G3, A3, B3, C4, B3, A3, G3.

NYT, - fortsat: Ts, Ss, Ds, samt Tp, Sp og Dp i dur og mol.